

Föreningen Islandssamlarna
c/o Per Olov Abrahamson
Hornsbruksgatan 15
117 34 Stockholm

1.

Med denna Rapport följer
inbetalningskort för årsavgiften

Rapport December 1991
/ Nr 84 /

Kära vänner islandssamlare.

Så har då snart ännu ett år passerat. Tittar vi bakåt i tiden finner vi att årets händelse inom isländsk filateli utan tvekan var Nordia 91 i Reykjavik och för oss som hade för-månen att följa med, resan i Island och Färöarna.

Tittar vi däremot framåt, skymtar vi i slutet av nästa år den utställning som vi skall ha i Postmuseum i Stockholm och som vi nu håller på att jobba med. Det vore därför bra om ni som önskar ställa ut, redan nu börjar med edra förberedelser. Varje utställare disponerar 2 ramar = 32 blad och vi ställer inga krav på monteringen. Visirblad går bra. Jag kommer i nästa Rapport närmare precisera de områden som PM helst vill se re-presenterade, men jag kan redan nu säga, att vi kommer att pri-oritera " vanligt samlande ". Specialisterna har ju möjlighet att ställa ut i andra sammanhang. Jobba med detta så vi får en fin utställning, där vi visar vad islandssamlarna kan.

Vi i styrelsen vill med denna inledning även önska alla islandssamlare jorden runt EN GLEDELIG JÓL OG EITT FARSAELT KOMANDI ÁR.

Auktion:

Varför blev det inte någon auktion i september ???

Ja den frågan har många ställt sig och en del har även brev-ledes hört sig för till oss.

När jag i Rapport 82 skrev att vi övriga styrelsemedlemmar hade för avsikt att ta över auktionen från Hans Råland, var det naturligtvis med den självklara tanken att hjälpa honom. Hans ville emellertid inte höra på det örat, utan sade sig vara ikapp med auktionen och att allt fanns på diskett, klart att skriva ut. Han lovade också vid telefonsamtal under augusti, flera i styrelsen, att allt skulle vara klart till visningen på september - mötet i Stockholm.

Vår förvåning blev därför stor, när Hans vid ankomsten till mötet meddelade oss, att det blir ingen auktion samt att han sändt tillbaka materialet till inlämnarna. Någon förkla-ring annat än " nu är det på det viset " ville han inte lämna.

Vilken avsikt Hans kan ha haft med detta sitt handlande, är svårt att förstå. Han tog dock konsekvenserna och avgick som ordförande i föreningen med omedelbar verkan.

Ny ordförande:

Föreningen var alltså ånyo i den situationen att vi ej hade någon ordförande.

Men när nöden är som störst är ofta hjälpen som närmast. En av våra kämpar, Stig Österberg med långt förflutet inom Islandssamlarna samt som ordförande i andra föreningar, lovade mig vid ett samtal samma kväll. att ställa sig till förfog-ande som ordförande. Stig valdes också vid oktober - mötet till ordförande, i första hand fram till årsmötet 1992.

Det är min fulla förvissning att vi nu äntligen fått en ordförande, både med gedigen kunskap om isländsk filateli samt med den ackuratess som en ordförande i vår förening bör besitta.

Sekr.

Ship - letter -
stämplar:

I förra Rapporten hade jag med ett avsnitt om ship - letter - stämplarna på isländska brev som väl kanske inte var så väl underbyggt, men som behandlade en mycket intressant del av isländsk filateli. Sedan dess har jag studerat det här med ship - letter - stämplarna lite mera, i två underbara böcker som jag fått låna av vår revisor Tony Bjellefors, tidigare samlare på området. Det är *The maritime postal history of the British isles* skriven av Allan Robertsson och *Paquebot cancellations of the world* av Roger Hosking. Jag måste medge att jag tidigare helt försummat detta mycket intressanta samlarområde, mycket beroende av att jag kunnat för lite om ämnet.

Jag tänker därför för de medlemmar, vilka liksom jag själv vet alltför lite om dessa stämplarna, försöka ge bakgrunden till varför de överhuvudtaget tillverkats och syftet med dem.

Allting började som så mycket annat i England, där kaptener på privata fartyg enligt en lag från 1660, var tvungna att lämna ifrån sig de brev de fört med sig från utlandet, för postbehandling enligt gällande inlandsrutiner i den hamn de först anlöpte i England. Ship - letters som på detta sätt överlämnades till posten i ankomsthavnen befordrades till London och den enda kostnad utöver inlandsportot som pålades brevet var 1 penny vilket var det vanliga arvudet till fartygskaptenen.

Det var emellertid inte förrän 1776 som speciella ship - letter - stämplarna infördes i ett begränsat antal stora hamnar. Sedermera fick så gott som alla hamnar dessa stämplarna. Eftersom inget extra porto uttogs för ship - letters kan man ju undra varför speciella stämplarna tillverkades. Man har dock efter att ha studerat hundratals sådana brev kommit fram till, att för att fastställa inlandsportot som på den tiden beräknades på det avstånd som brevet befordrades inom landet, måste man veta i vilken hamn det landats, för att sedan kunna räkna ut den totala landsträckan via London, dit alla brev enligt den tidigare nämnda lagen var tvungna att först sändas. Detta betyder alltså, att även om brevet lämnats till ett fartyg långt ute i någon av kolonierna, så behövde avsändaren bara betala inlandsportot plus kaptanens penny. 1796 ändrades emellertid lagen och en kostnad av 4 pence lades till inlandsportot, varav 2 pence gick till kaptanen. Man kan alltså påstå att Ship - letter - stämplarna fyllde två funktioner. Dels talade de om att brevet kom från utlandet och dels visade de i vilken hamn det inlämnats.

Vid enhetsportot införande 1840 minskade dock användningen av dessa stämplarna för att så småningom helt dö ut. Detta var slutet för den första generationen ship - letter - stämplarna. De var som ni själva kan se här nedan mycket vackra och skänker en extra touch åt de brev som stämplades med dem. Dessa tidiga stämplarna har tyvärr inget med isländsk filateli att göra. Jag har skrivit detta för att ge bakgrunden till de senare använda stämplarna som kom att användas på isländska brev

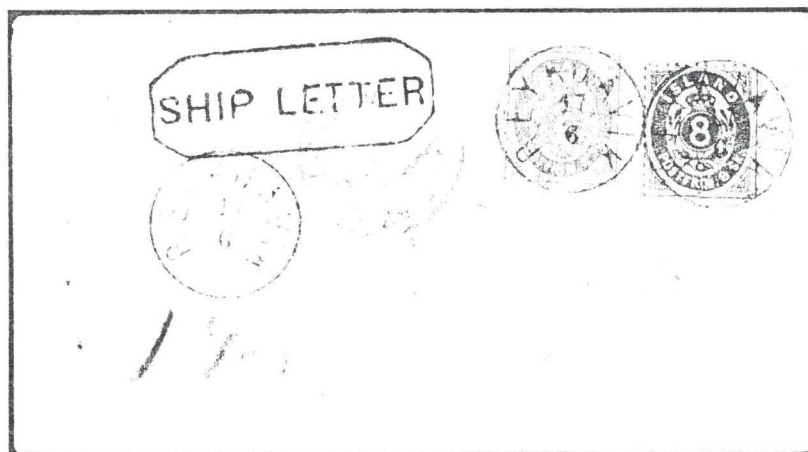
Ship - letter-
stämplar:

Efter denna första stämpelperiod dröjde det ungefär 50 år, innan ship - letter - stämplarna började dyka upp igen. Under de gånga åren hade huvuddelen av alla brev till England befordrats av rederier som hade kontrakt med postverket och då behövdes inga speciella skeppsstämplarna. Men nu började det anlända brev till England med fartyg som inte var kontrakterade. Huvudsakligen från Skandinavien och Island anlände ofta fartyg med fisk och timmer. Hamnarna som anlöptes var oftast de på ostkusten såsom Edinburgh, Aberdeen, Newcastle, Hull med flera. Dessa fartyg förde ofta med sig post från utlandet frankerade med avsändarlandets frimärken och dessa märken var i regel ostämplade i hemlandet. När så breven postades i England krävdes att de skulle stämplas och detta gjordes vanligtvis med ortens ordinarie stämplarna. Men eftersom utländska frimärken inte gällde som porto i England måste breven dessutom stämplas med en ship - letter - stämpel eller paquebot - stämpel. Därför har det i modern tid, men för ett helt annat syfte än tidigare, tillverkats sådana stämplarna till ett mindre antal hamnar som utländska fartyg med privat post regelbundet anlöper. Ändamålet med ship - letter - stämplarna har ändrats men dess huvudsyfte som identifieringsstämpel har kvarstått under alla år de används fram till i våra dagar.

Dessa moderna ship - letter - stämplarna är av helt annan typ och inte alls lika vackra som de tidigare (kanske ett led i strävandet att göra allt så enkelt och billigt som möjligt). Oftast endast ordet PAQUEBOT som finns i ett otal olika storlekar och stilarter. Ibland runda stämplarna med ortens namn och ship - letter. De flesta är dock ovanliga och ganska svåra att finna på isländska brev, ofta med höga priser som följd.

Eftersom jag här skrivit mycket om England och engelska hamnar och stämplarna, kanske det kan intressera Rapports läsare att få lite ytterligare information om de orter där ship - letter - stämplarna används på isländska brev samt hur dessa stämplarna har sett ut under åren.

Jag tänker, att med början i denna Rapport ta in lite kortfattade artiklar om dessa orter, där det beskrivs var orten är belägen, lite historik samt bilder av dess ship - letter - stämplarna. Eftersom vi filatelister är lite petnoga och pedanter så börjar jag därför helt följdriktigt med A som i Aberdeen. Det mesta som finns med i dessa artiklar har jag knyckt ur tidigare nämnda böcker men även annan litteratur och lexikon har fått släppa till material. Jag hoppas också att våra danska och norska medlemmar vill hjälpa mig med material när jag kommer till era länders stämplarna.

Det här är de isländska skeppsbrevens verkliga "Pärla. Ett skillingbrev till England, en gång ingående i Holger Crafoords fantastiska samling, men med en superb ship letter - stämpel som jag inte kan härleda. Brevet är på baksidan ankomststämpelat Edinburgh, men varken Edinburgh eller Leith har, enligt den litteratur jag har haft tillgång till, haft någon stämpel med det utseendet. Den åttakantiga stämpel som användes i Edinburgh i slutet av 1800 talet är betydligt mindre. Kanske kan någon av våra mera stämpelkunniga medlemmar ge en förklaring ???!

Brevet såldes på Postiljonens auktion hösten 1985 för den nättan summan av 280 000:- + 10% provision !!!!

Sokr.

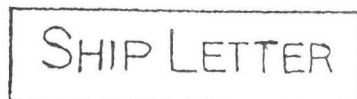
Aberdeen:

Aberdeen, huvudstad i grevskapet Aberdeenshire, är en mycket gammal stad, tillika den mest betydelsefulla hamnen i norra Skottland. Det var en viktig handelsplats redan på 1100 - talet och fick sina skrårättigheter redan år 1179. Den ursprungliga naturliga hamnen skyddades från början av en sandrevell mot havets raseri, men från år 1773 började hamnen byggas ut till att bli en både stor och förstklassig sådan. Här byggdes också under slutet av förra århundradet många av de vackra och framför allt snabba clipperskeppen på China - traden. Idag är Aberdeen en viktig hamn i kusttrafiken mellan London och Skottland och till Lerwick på Shetlandsöarna. Postutbytet med Island har varit betydande om än inte så stort som mellan Island och Edinburgh.

Aberdeens första skeppspoststämplor är kända från en period mellan 1816 och 1848 då de emellertid slutade att användas. Det är dessa vackra stämplor som visas här nedan.

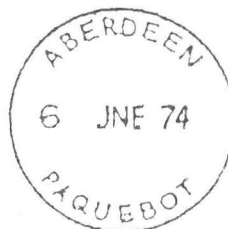
År 1928 återupptogs ånyo bruket av skeppspoststämplor i Aberdeen och det är dessa stämplor som är av intresse för oss islandssamlare. Jag har hittat avtryck av 4 olika av dessa moderna stämplor, som trots detta är ganska ovanliga.

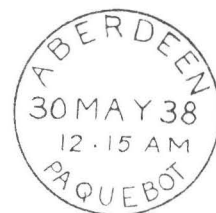
1928 - 1932

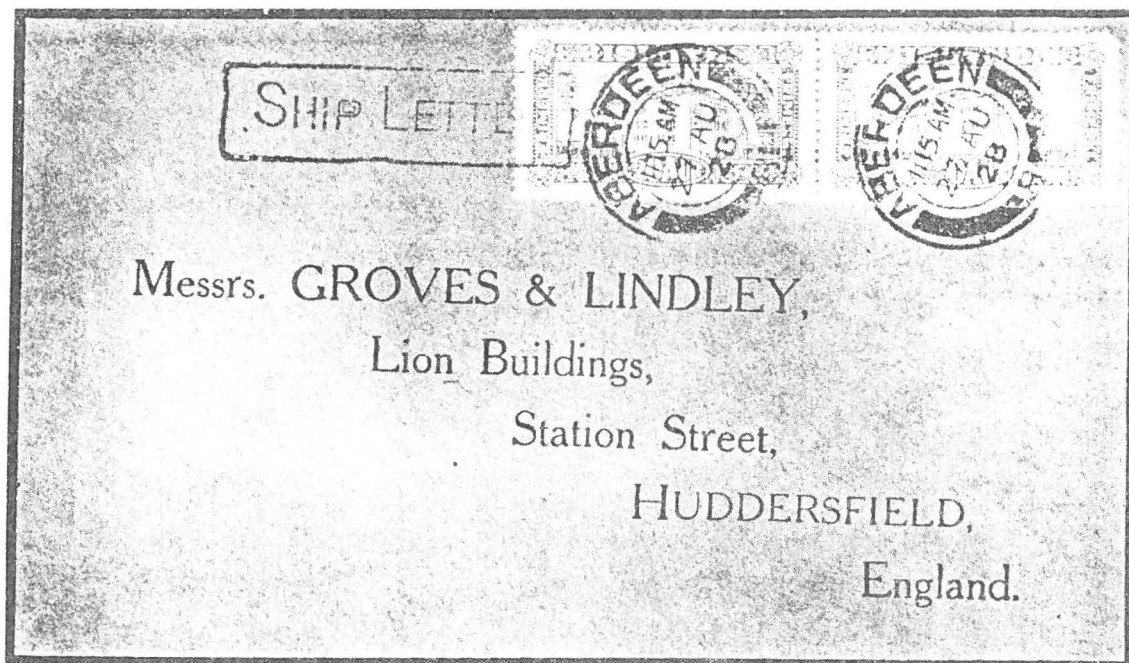
1937 - 1969

1972 - 1974

1938 - 1939

Ardrossan:

Liten hamnstad belägen knappt 5 mil väster om Glasgow. Det intressanta med Ardrossan som hamnstad börjar med att sir Hugh den 12:e earlen av Elginton grundade hamnen i början av detta sekel med föresatsen att göra den till en hamnstad till Glasgow via en kanal. Han fick dock aldrig se sin dröm gå i uppfyllelse då han avled innan allt var klart. Hans efterträdare fullföljde dock projektet om än i mindre skala

En enda stämpel som kan intressera islandsamlare är känd, från och med 1967. Se nedan.

Blyth:

Handels och sjöfartstad, belägen vid mynningen av en flod med samma namn, ungefär 3 mil norr om Newcastle. Blyth maritima posthistoria är av modernt ursprung. Huvudparten av de fartyg som trafikerade hamnen var destinerade till kontinenten och Skandinavien, men i gemenskap med de många små fiskehamnarna på Englands ostkust upprätthölls även en reguljär förbindelse med Island.

En tvåradig stämpel användes här under åren 1903 - 1913. Den är dock, trots att den användes under en såpass lång period, mycket ovanlig.

PAQUEBOT

SHIPLETTER
BLYTHNORTH

Ardrossan 1967

1903 - 1913

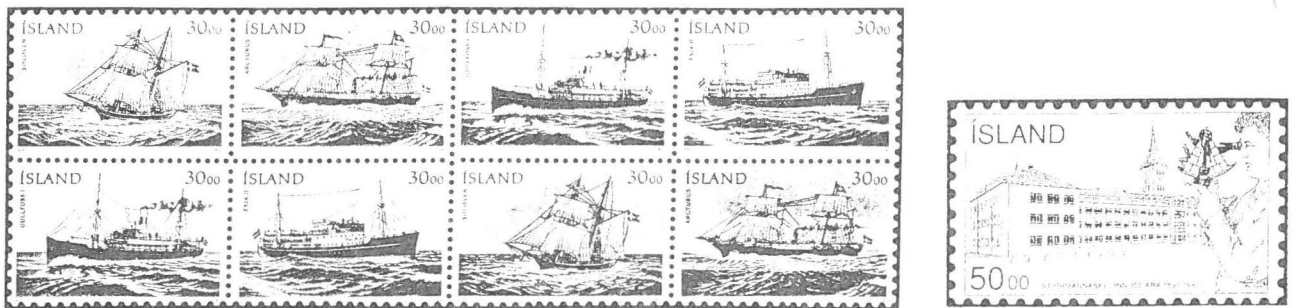

Nya isländska frimärken:

Sedan Rapport nr 82 då den senaste nyhetsanmälan var införd har Island hunnit med att producera inte mindre än 9 nya frimärken samt 2 block innehållande tillsammans 7 olika märken.

Det första blocket, som ingick i det officiella programmet, var det som kom i samband med Nordia 91, har tidigare behandlats i Rapporten. Det andra däremot, fanns inte med från början i Islands utgivningsprogram för året. Men tack vare Finnur Kolbeinssons fina nyhetsservice hade vi ändå en aning om vad som komma skulle. På frimärkets dag den 9 oktober slog alltså P o T. till och utgav ett vackert miniark avbildande 4 skepp, Sölölvén, Arctunus, Gullfoss I och Esja II, vilka alla spelat en stor roll i post och fraktbefordring till Island. Märkena som alla har valören 30 Kr är hoptryckta i två fyrblock med ett stegs förskjutning, vilket gör att man kan få ut ett otal kombinationer. Förutom tre fyrblock kan man, om jag har räknat rätt, få ut fyra lodräta par, fyra vågräta par, fyra trestrip och två fyrstrip ur arket, allt detta för de verkliga specialisterna.

Samma dag utkom också ettärke som uppmärksammade instiftandet av navigationsskolan i Reykjavik för 100 år sedan. Märket visar en man som med hjälp av en sextant mäter solhöjden och i bakgrunden ser man själva skolbyggnaden.

För att gå lite tillbaka i tiden så utkom 29 april två märken om 26 och 47 Kr med temat Europa i rymden. Årets bottenpapp i den isländska frimärksfloran enligt mitt förmenande.

Den 23 maj utkom så Nordia - blocket samt ytterligare två märken i Norden - serien, som i år har temat turism. Valörerna är 26 och 31 Kr och de visar, dels Jökulsárlón, en glaciärsjö söder om Vatnajökull i vilken glaciären kalvar stora isblock, samt Strokkur i Árnessýsla. Det är ju Strokkur som numera är den stora turistattraktionen i området, nu när Geysir slutat att spruta. Det senare märket visar Strokkur just ögonblicket innan den sprutar och jag kan försäkra att det är en fantastisk upplevelse att få se detta.

Golf och Glima är motiven på de två sportfrimärken som utkom den 14 augusti. Valören på båda märkena är 26 Kr. Golf lär väl aldrig bli någon folksport i Island men det finns för närvarande 35 klubbar, idkande vad vi här i Sverige så vanvördigt kallar moderatbandy. Glima däremot är en äkta isländsk sport. Det är en sorts brottning där de båda kombatanterna håller fast i varandras bälten. Greppet får inte tappas och sporten är såvitt jag kan förstå något av en ballanskonst

Samma dag utkom ytterligare två märken, visande kända islänningar. Det ena märket med valören 60 Kr avbildar Ragnar Jonsson (Ragnar i Smara), en känd profil i Reykjavik, där han först drev ett margarinbolag (därav namnet) och sedermera även ett bokförlag (Helgafell). Han var även en stor konst-samlare och 1961 donerade han sin samling till isländska LO.

Det andra märket visar kompositören och organisten Páll Isólfsson. Denne var en mycket produktiv kompositör både av kyrko och teatermusik. Han var också organist i domkyrkan från år 1939. Valören på detta märke är 70 Kr.

Till slut utkom så årets Jul - märken den 7 november i valörena 30 och 35 Kr. Detta år visande ett Jul - ljus samt en tindrande stjärna i den isländska midvinternatten. Det senare motivet är lätt att se och förstå, det förra är mera diffust. Märkena kommer i mitt tycke inte upp i förra årets klass, men är trots allt inte så dumma ändå.

Det är tionde året som det utgavs Jul - frimärken i Island. Alltså ett litet jubileum. Märkena är designade av den isländske konstnären Eiríkur Smith från Hafnarfjörður, där han bott och verkat hela sitt liv. Han är en av Islands idag mest kända konstnärer och hans verk finns hängda på museer runt om i Europa och USA.

Ändrad tid o plats för decembermötet:

Platsen för årets decembermöte har ändrats.

Då det stora flertalet av de medlemmar som regelbundet besöker våra möten i Stockholm även är medlemmar i Sollentuna Filatelistförening och då datum för båda klubbarnas möten i år sammanfaller, har vi efter förfrågan hos styrelsen i SFF bestämt, att Islandssamlarna i år firar Lucia hos SFF. Jag kan som gammal SFF - medlem garantera en trevlig kväll med riktig Lucia, pepparkakor och glögg. Dessutom en fullständigt obeskrivbar auktion, där Kalle Borin svingar klubban och där det gäller att inte öppna munnen för då sitter man där med ett objekt i handen. Priserna som kan bestå av vad som helst skänks av medlemmarna och hela behållningen går till klubbkassan. Tag därför med något ni vill skänka, gärna inslaget i ett vackert paket. Det kan vara frimärken, böcker eller blommor. Allt går åt.

Adressen till detta spektakel är kyrkans lokaler i Sollentuna Centrum. Enklaste sättet att ta sig dit, förutom bil, är pendeltåget till just Sollentuna Centrum. Lokalen ligger mitt emot stationen. Tid kl 19.00.

Nytt om Geysir: I tidningen News from Icelands senaste nummer kan man läsa följande märkliga rubrik samt tillhörande artikel:

GEYSIR ERBJUDEN ÅT SPONSORER!

Möjligheten av kommersiell sponsring tog en ny vändning när Islands naturvårdsförening nyligen tillkännagav möjligheter för privatpersoner och företag att sponsra en eruption av Geysir.

Fyra gånger har Geysir sprutat detta år och varje gång kostade det sponsorn 1900 US \$. Pengar som används för att bevara området runt Geysir, som troligtvis är världens mest kända varma källa, mot förslitning.

Att området runt Geysir inte är helt ofarligt, kan man läsa i en annan artikel i samma tidning. I genomsnitt tre personer skadas varje vecka inom området, som är ett av Islands mest populära sett ur turistsynpunkt. Det övervägande antalet olycksfall är brännskador och det är huvudsakligen äldre och medelålders personer som skadas, ofta i samband med fotografering. Området är ju fullt av mindre källor och varma strömmar och det är lätt att trampa fel när man är upptagen av kameran. Men många skadas också när de sticker ner händerna i nämnda källor för att kontrollera värmen, vilket är ett säkert sätt att skålla sig. En hund dog till exempel när tog ett bad i Geysir och följden av detta är att hundar skall förbjudas inom området. Det är som ni förstår förledande lätt, att när man vistas runt Geysir och på andra liknande platser i Island, att sticka ned handen i vattnet för att känna efter hur varmt vattnet är. Något som jag tror att vi alla prövade, men som synes kan vara väldigt farligt.

Sekr.

Serien Vålgörenhet
1933.

Av Per Hamner.

Ronald Collin vår medlem i Chicago, har gjort en observation kring vålgörenhetsserien 1933 som förbryllat honom. Det gäller alltså den där lilla fula serien (Facit 200 - 203) till förmån för sjö- räddning, barnavård och åldringsvård. Ronald har i flera år undersökt alla stämplade märken och block han har kunnat finna av denna serie för att se vilket år de avstämplats. Enligt hans statistik domineras avstämplingarna av sådana gjorda 1947. Även andra amerikanska samlare har enligt Ronald gjort liknande erfarenheter. Ronald undrar vad detta långa avstånd mellan utgivning och avstämpling kan ha berott på. Kan förklaringen vara ekonomisk? 1930 - talet var ju en period av lågkonjunkturer, troligen också i Island, och folk kanske inte var så benägna att betala för frimärken med tillägg. Under tiden efter krigets slut 1945 kan islänningarna ha haft det bättre ställt och gärna offret den lilla slanten till vålgörenhet.

Att serien inte blev populär på 1930 - talet är helt klart, men berodde det på de dåliga tiderna, som Ronald gissar, eller kanske var det bara så att den inte blev ordentligt marknadsförd genom postverket och vålgörenhetsorganisationerna? Eller föredrog islänningarna att sätta ett vackert vattenfall (Gullfoss eller Dynjandi) på breven än de allt annat än vackra vålgörenhetsmärkena? Men varför så många avstämplade på 1940 - talet? Var det islänningarna som då återupptäckte serien eller var det islandssamlare runt om i världen som plötsligt fann att de i sin stämplade samling saknade märkena i denna serie med dess lilla upplaga. I det senare fallet är det troligt att de flesta märken stämplade efter kriget är orderstämplade (sekreteraren har en så sent som 1958 orderstämplad serie på den plats i albumet som annars skulle stå tom). Finns det någon medlem, som vet mer än Ronald i denna sak och om denna lilla series underbara öden ???

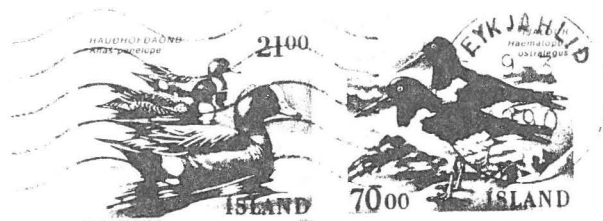
Mer om lite
av varje:

I början av sommaren fick jag ett brev från vår isländske medlem Eidar Arnason i Husavik, med en hel del information, som jag på grund av platsbrist inte kunde få med i förra Rapporten.

Eidur börjar med att tala om att han hittat ett datumfyrblock som jag inte hade med på listan, nämligen F 619. 500 kr. andra trycket med tryckdatum 20. 10. 86. (se nedan) Han säger sig också veta, att dessa märken sålts i bland annat Hvammstanga och Isafjörður, alltså i samma trakter som Husavik. Eidur visar också med bilder, det som jag redan i förra Rapporten skrev om, att det finns två olika stilarter av tryckdatum på datumfyrblocken. Om det mycket svåra datumfyrblocket F. 604. 2. 10. 82. skriver han att det endast är känt i 1 ex. och att det troligtvis tillkommit på så vis att man glömt ändra månads-siffran från 10 till 11 när man började trycka på morgonen. Hur detta enda block sedan kommit ut på marknaden är dock ett mysterium.

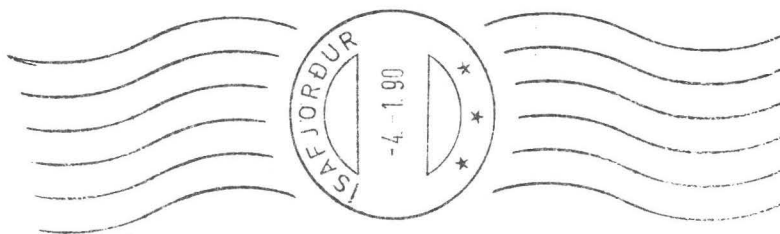

Om en annolunda stämpelhistoria skriver också Eidur i sitt brev. Det gäller den maskinstämpel, som levererades till Reykjavíki i mitten av 1988. Stämpeln var inte komplett när den anlände till R. Först 1989 levererades de böljelinjer som kompletterade stämpeln. Under mellantiden användes enbart rundstämpeln separat.

Medio 1988 - juni 1989.

En ny rullstämpel har Eidur också att anmäla. Nämligen Isafjörður typ B8a, vilken togs i bruk i början av januari.

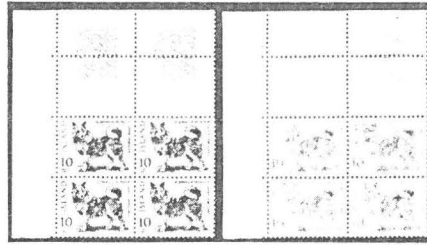

Ljusgrå liten hund igen!!!!

I Rapport nr 80 kan ni läsa om att det påträffats ark av 10 Kr - märket där hunden successivt blivit mörkare, beroende på att tryckpressen inte varit ordentligt infärgad vid trycket av de två första arken.

Nu har dessa märken dykt upp på marknaden. Den danska firman Jensen & Farschau hade med två fyrblock på sin april-auktion, där det ena blocket var mycket ljust grått och det andra hade normal färg. På beskrivningen av objektet kan man läsa, att det ljusare blocket saknar svart färg, vilket ju är helt fel, då ingen färg saknas på märkena. Det är bara intensiteten i färgen som är olika.

Utropspriset på dessa block var satt så högt som 3000:- Dkr, men till alla variantsamlares glädje kan jag meddela att de inte blev sålda. Så var iskalla, vänta på lägre priser !!!

Sokr.

1153 587 550 526 3000
 ** 1980. Animals. 10 Kr. in block of four missing black print. Scarce. VF.

Skum stämpel:

Björn Hagberg, den idoge kassören i Göteborg, bidrar inte bara med att samla in årsavgifter till föreningen. Här har han hittat en annolunda stämpel som han inte kan härleda. Stämpeln är violett och av typen brostämpel och texten lyder REYKJAVIK ISLAND 26 JULI 1914.

Någon sådan stämpel finns inte i den Runeborgsk / Hannerska klassificeringslistan över isländska brostämplat. Den avviker på två olika sätt från de kända typerna. Dels att månadens namn skrivs med bokstäver, ej i siffror, dels att den är treiringad.

Vad är det för stämpel?? Någon som användts fiskalt eller i bank eller vad ??? Känner någon till var den användts så skriv en rad till mig så meddelar jag Björn i nästa Rapport.

Nya isländska stämplat:

Så en sista anmälan för året när det gäller nya isländska stämplat. Det är vännen Finnur Kolbeinsson som " som vanligt " sänder oss avtryck av två stämplat, dels från GRUNDARFJÖRDUR dels från VOPNARFJÖRDUR. Bägge stämplatarna är av typen B8b, viken tycks vara den typ som används i Island numera.

Sokr.

Vårens möten:

Vid novembermötet i Stockholm bestämdes mötesdagarna för vårens aktiviteter. De kommer som vanligt att avhållas i Fältöversten, Valhallavägen 144. Kl. 19.00. De blir som följer.

- Tisd. 14/1. Bytesmöte. Tag med allt vad du har i dublett-väg! Liten auktion.
- Tisd. 11/2. Årsmöte. Liten auktion.
- Tisd. 10/3. Video från Islandsresan. Claes Jonason visar film. Tag även med bytesmaterial!!
- Tisd. 7/4. Visning av någon samling. Frågesport. Lars Ingemann står för den.
- Fred. 8/5. Säsongsavslutning som vi tänker förlägga till någon finlandsbåt, där vi hyr ett rum för själva mötet samt äter en god middag i matsalen efteråt. Här hoppas vi att många, även de som normalt inte kan komma på våra möten har möjlighet att vara med.
- Lörd. 9/5.

Även Göteborgsklubbens vårmöten är nu klara. De avhålls som vanligt den andra tisdagen i varje månad och lokalen är också den som vanligt Haga Stadsdelshus, Haga Nygatan 17. Man tänker i år satsa på Tema - kvällar där någon etablerad samlare talar om just sitt ämne.

- Tisd. 14/1. Tema: Vestmannaeyjar.
- Tisd. 11/2. Årsmöte, Tema Vykort.
- Tisd. 10/3. Tema Två kungar.
- Tisd. 14/4. " Jón Sigurdsson.
- Tisd. 12/5. " Grönland, Amerikautgåvan 1945.

Tiden för mötena är mellan Kl. 19.00 - 22.00.

Vi uppmanar, också det som vanligt, alla våra medlemmar att besöka mötena. Det är alltid trevligt när någon gammal bekant som vi inte sett på länge dyker upp. Speciellt nu, när vi har så fina lokaler i båda föreningarna. VÄLKOMMNA !!!

Inbetalning av årsavgiften:

Med denna Rapport följer som vanligt med årets sista, ett inbetalningskort för nästa års medlemskap i föreningen. Det är fortfarande lika billigt att vara medlem i Islands-samlarna, eller för Stocholmsmedlemmar 50:-, för Göteborgs-medlemmar 60:- samt för alla övriga 45:-. Lika bra att betala in avgiften omgående så glömmet du inte bort det.

För våra Nordiska medlemmar råder numera något ändrade regler. Om du vill betala per postgiro, måste du lägga till 20:- till årsavgiften. Det är den summa som svenska posten numera tar ut för den tjänsten. Ett billigare alternativ, är att istället sända sedlar (gärna svenska) i ett vanligt brev och sända det till Leif Nilsson, Södersvik 9074, 761 94 Norrtälje! Lagg ett papper runt sedlarna så att ingen kan se igenom kuvertet att det innehåller pengar, samt skriv ditt eget namn och adress på baksidan så är risken väldigt liten att brevet kommer bort.

Det samma gäller våra Europeiska och Amerikanska vänner. Sänd oss inte bank - checkar. Det kostar klubben 65:- att lösa in dem.

Betala gärna för flera år! Vi lovar att hålla ordning på pengarna.

För att förenkla arbetet med utsändningen skickar vi inbetalningskort till alla, även hedersledamöter och korresponderande föreningar (dessa är givetsvis avgiftsfria) och de medlemmar som betalt för 1992.

Sekr.

Hopflug Itala:

Vid genomgången av föreningens material av Hopflug Itala eller Balbo - breven som de också kallas har jag funnit uppgifter om att vi har kännedom om 110 brev av de ursprungligen 298. Av de övriga, kan man förmoda, har de flesta blötts av breven, eller som man ibland kan se i auktionskataloger gjorts klipp av, så att de har varit lättare att hantera i frimärksalbumen.

Trots allt finns dock en del brev intakta och av dessa har vi av några få fina färgbilder ur auktionskataloger samt i en del fall riktiga fotografier. Av de flesta har vi dock bara svartvita bilder samt fotostatkopior och av en hel del eller närmare bestämt 37 st finns inga bilder alls, endast uppgifter om att de finns bevarade. Dessvärre vet vi väldigt lite om brevens baksidor. Av endast ett fåtal av breven har vi baksidkopior som ju kan vara nog så intressanta vad beträffar ankomst och transitstämplat samt befordringsvägar.

Jag vill därför be de medlemmar som är lyckliga ägare av ett Balbo - brev att sända in kopior av dessa, gärna i färg, men även svartvita går utmärkt, samt om ni hittar bilder av Balbo - brev i utländska eller inhemska auktionskataloger att klippa ur dessa och sända dem till mig!! Gärna även katalogtexten som ofta ger information om baksidestämplat och eventuella attester.

Till sist en lista över de brev som vi känner till:

Färgbilder har vi av följande brev:

25, 34, 110, 180, 182, 192, 211, 277 (även baks.)

Bra svartvita bilder har vi av följande:

7, 9, 14, 20, 26, 38, 39 (även baks.), 40, 49, 59, 60, 65, 81, 88, 90, 102, 104, 111, 144, 145, 146, 153, 156, 169, 172, 176, 212 (även baks.), 219, 227, 241, 243 (även baks.), 244, 247, 250, 252, 262, 267, 284.

Sämre svartvita bilder har vi av följande:

2, 27, 53, 58, 74, 75, 79, 87, 91, 127, 136, 148, 174, 184, 186, 186, 198, 216, 226, 229, 239, 238, 274, 280, 295, 297, 3.

Av oss kända brev saknar vi bild på följande:

10, 12, 15, 19, 28, 44, 46, 47, 48, 51, 52, 63, 67, 71, 77, 86, 93, 107, 117, 121, 123, 152, 162, 177, 183, 185, 194, 195, 199, 201, 205, 218, 273, 276, 282, 283, 285, 272.

av dessa senare känner vi till adressat samt tilläggsfrankering på nr 44, 51, 71, 93, 117 och 283 och på nr 52 känner vi dessutom till attester av Dienna 1965 och Bolaffi 1966 samt baksidans stämplat.

nu ett nytt
balbo - brev:

Sedan ovanstående skrevs har så har i årets elfte timme inströmat uppgifter om ytterligare ett Balbo - brev. Det är brev nr 297 som nu sett dagens ljus efter många år i det fördolda.

Brevet är frankerat med de tre Hopflug - märkena samt 1 st 30 aur. Christian X med täta linjer i medaljongen och adresserat till Mr Victor Weisskopf i New York. Det såldes redan i Mars på Postiljonens auktion i Oslo och slutpriset blev 16 500:- + 15% prov. eller 18 975:- vilket väl får anses vara normalt dagspris på dessa brev.

Detta är det 111:e balbo - brevet som vi vet existerar och av dessa har vi bild av 73, som ni kan se av ovanstående artikel.

Sekr.

Här fortsätter nu skrönan om Islandssamlarnas odysse i väst. I den här Rapporten behandlas de sista dagarna i Island, fram till och med ankomsten till Färöarna.

När man så här i efterhand tänker tillbaka på resan, frapperas man över hur mycket vi egentligen har sett och upplevt under de få dagar vi befann oss i Island, och jag kan garantera, att på mötena både i Stockholm och Göteborg kommer det att berättas historier och visas bilder vintern igenom.

Måndag 1 juli:

Dagen börjar bra. Sol från en klarblå himmel. Idag har vi massor att se och besöka. Färden går först till Vidimyri torvkyrka, sedan vidare till Glaumbaermuséet, Islands bäst bevarade torvgård, bestående av inte mindre än 16 sammanbyggda rum så att man inte behöver gå ut i onödan. När man sedan utanför husen ser dalens väldiga ödslighet förstår man att det kan blåsa ordentligt här och att det därför är bäst att hålla sig inne. Det är nu inte långt till Holar, ett av Islands två biskopssäten. Här spelar Kjell på orgeln och det tar tid att komma härifrån. Efter att nu ha besökt tre kyrkor på lika många timmar (nytt isländskt rekord) går färden norrut till Saudárkrókur, vars postkontor hemsöks av stämpelhungriga islandssamlare. Postkonorna får verkligen slita för lönen. Här uppe i norr befinner vi oss i Islands hästland och vi ser tusentals hästar betande i de här uppe betydligt grönare och gästvänligagre dalarna än de vi såg runt Reykjavik.

Siglufjörður långt uppe i norr står närmast på programmet. Vägen som slingrar sig efter fjordkanten är hisnande vacker om än bitvis ganska dålig. Ute i fjorden ser vi några stora fågelberg men de är för långt borta för att vi skall kunna urskilja några fåglar. Halvvägs framme stannar bussen och vi kokar kaffe som smakar härligt tillsammans med de färska vinerbröd som Johnny inhandlat i Saudárkrókur. Han har sina ljusa stunder Johnnypojken !!! Väl framme i Siglufjörður hemsöks även här postkontoret och stämpelorgierna från Saudárkrókur upprepas. De i församlingen som inte stämplar frimärken tar sig en glass i solskenet eller beser den stora fiskehamnen. Siglufjörður är förvisso världens ände! Här slutar vägen och utanför finns bara Grimsey och Norra Ishavet. Vi måste därför åka tillbaka de 2 sista milen för att komma in på huvudvägen igen och fortsätta mot Olafsfjörður. Vägen går genom en vacker dal med en sprudlande bäck i botten. Efter ett snabbt stopp i Olafsfjörður, där Johnny och flickorna köper kommande dags frukost, ger vi oss iväg uppför en fasansfull bergssida, på en väg som jag inte vill åka vintertid. Det vill nu inte ortsbefolkningen heller och därför har en tunnel genom berget iordningställt. Men den är ännu inte tagen i bruk då man håller på med finputsningen av den. Denna tunnel måste underlätta för ortsbornas kontakt med yttervärlden enormt.

Vi passerar Dalvík och kommer så småningom fram till Akureyri där vi äter en sen pizza. När vi kommer ut från pizzerian håller vi på att bli uppraggade av ortens skönheter som på känt manér åker runt torget i sina fyrhjulsdrivna monster. Tro mig! tjejerna raggas faktiskt i den här stan !!

Klockan är nu mycket, men vi ger oss inte än, utan åker vidare med friskt mod. Vi har fortfarande Godafoss att avverka innan dagens stapatser är över. Den ligger som tur är helt nära vägen och är nr 2 i storlek av Islands vattenfall. I mitt tycke också nr 2 i skönhet av de "tre stora". Kamerorna klickar en sista gång, innan vi nu ganska möra i kroppen far vidare mot Laugar där vi inkvarteras för två nätter.

Om vi passagerare är möra i kroppen, hur skall då inte vår chaufför känna sig? Haakon, eller kung Haakon, som han också kallas fordrar ett särskilt kapitel. Med stoiskt lugn betraktar han sällskapet alla små egenheter. Ställer alltid upp och kör, än hit än dit och verkar konstigt nog aldrig trött, trots att körningarna ibland drar ut ända fram emot 11 - 12 snåret på natten. Men han är väl van. Busschaufför sedan 11 år tillbaka har han sett det mesta och han höjer knappt på ögonbrynen inför våra fasoner. Men just detta, att orka köra så långa pass imponerar stort på alla. Då han är fiskefantast föräras han senare i Geilo, var annars, med en liten vass fiskekniv som tack för sin fina insats.

Tisdag 2 juli;

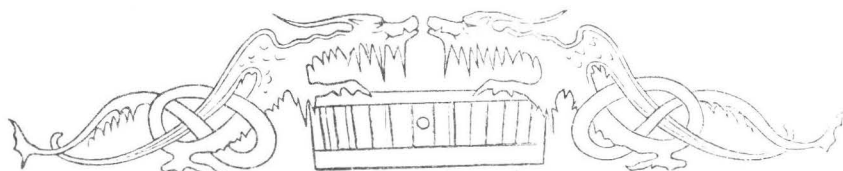
Solen skiner från en klarblå himmel och vi tar raka vägen mot Mývatn. Då hotellet vi bor på envisas med ett alldeles för dyrt pris på frukosten, förtär vi den mat Johnny inhandlat i Olafsfjörður ute i det fria invid en liten insjö. Tyvärr har 10 millioner isländska flugor bestämt sig för detsamma, men med oss som huvudrätt. Det blir därför en ganska snabb frukost och dito avfärd mot Mývatn. Vi kör över Laxå, ett av Islands mest berömda laxvatten och vidare genom ett egendomligt lavalandskap. Lavafälten häruppe i norr ser annolunda ut än de vi såg på Reykjaneshalvön. De är av nyare tid och här ses grönt gräs mellan blockformationerna och även en låg björkskog ses här och var. Nåväl färden går vidare norrut mot Reykjahild, förbi fabriken för kiselgur, ett ämne som bara finns på ett fåtal platser på vår jord och som är mycket värdefullt och dyrbart. Här hämtas det upp från botten av Mývatn och man kan se en mudderverksliknande farkost ute på sjön, varifrån bottensediment pumpas in till land i grova slangar som hålls flytande av stora, vakarliknande bojar. Mývatn i sig självt kan fylla en hel bok och jag antar att de flesta av våra medlemmar väl känner till det mesta om sjön, så jag hoppar snabbt över det i den här skrönan.

Plötsligt ser vi framför oss det stora Krafla - kraftverket som försörjer området med elström. Ordet uttalas kravla och det är vad vi en stund senare gör uppför en vattenfylld explosionskrater. Häruppe är en hänförande utsikt över dalen och på avstånd syns de nya lavafält som ständigt bildas då området är vulkaniskt aktivt. På återfärden mot Reykahild besöker vi Námaskard med sina svavelkällor. Hela dalen är gul i olika nyanser och det bubblar och pyser ur marken. Svavlet ser ut som gyttja när det kokar och det är först när det svalnat som det antar de gula nyanserna. Gångstigarna här är avspärrade med rep då risken att trampa fel och hamma i en svavelgrop är överhängande. Trots det ogästvänliga klimatet, växer här och var växter. Bland annat purpurbräcka som bildar små tuvor i skrevorna.

Efter lunch i Reykjahild, bestående av hälleflundra, föreslår Rudolf att vi skall promenera till Grjotagjaklyftan för att titta på hetvattengrottorna där. Det vill säga, vi skall promenera och Rudolf och chauffören skall åka i förväg med bussen och vänta på oss där. Mycket enkel promenad föreskickas, bara att följa stigen. Naturligtvis går vi fel (det finns flera stigar) men kommer som tur är fram till stora vägen, där bussen så småningom hittar oss i grupper utspridda här och var i naturen. Så småningom kommer vi så fram till grottorna, där man förr kunde bada, det finns en herr och en damgrotta, men där vattnet numera är för varmt, ca. 55°.

Nästa anhalt är Dimmuborgi ett märkligt lavalandskap med rauk - liknande formationer. Även här har man spänt rep och markerat stigarna mycket nog då det hänt att folk har gått vilse bland lavablocken. Här dricker vi kaffe och beundrar utsikten innan vi drar oss hemmåt mot Laugar, där vi skall bo ytterligare en natt. Dock, vid ett stopp vid en butik på hemvägen, visar sig klubbkassören Leifur på sitt mest spendersamma humör och inhandlar en vacker standarhållare med infällningar i björk, ask och palisander. Därtill den isländska flaggan, allt att användas på våra möten.

Det här med Leifur kanske fordrar sin förklaring. Det är nämligen så, att under resan utvecklas inom gruppen ett nytt språk, Svisländska. Det fungerar på det viset att till de svenska substantiven lägger man till det isländska "ur". Konstigt nog, visar det sig, fungerar det alldeles utmärkt vid samtal med islänningar och vid butiks och restaurangbesök.

Onsdag 3 juli:

Regnet hänger i luften. Det här blir resans vädermässigt sämsta dag. Vi styr, utan frukost, kosan norrut mot Husavik, dit vi anländer efter ca. 1 timme. Den omistkännliga doften av fisk skvallrar om att detta är en stor fiskehamn med dito industrier. Den traditionella invasionen av postkontoret får dock vänta då vi är en kvart för tidiga, och den traditionella frukosten med mackor, flingor och mjölk byts ut mot hamburgare och pommies frites på en bensinmack. För övrigt det enda matställe vi kan hitta i staden. Jag kan riktigt höra hur verkmästaren där nere i magen knorrar åt den dieten. Efter denna kulinariska sensation rullar bussen vidare norrut och vi rundar Tjörnes - halvön vilket blir vår nordligaste position på resan. Här uppe finns dock mycket att se och trots duggrekn låter vi oss lotsas runt av Rudolf, för att titta på märkliga klippformationer i Jökulsargljúfur nationalpark innan vi stannar i Asbyrgi, en hästskoformad dal som enligt sagan skapats av Sleipner, Odens åttafotade häst. Här kokar vi kaffe och äter korv. Jag behöver väl inte säga att det smakar betydligt bättre än hamburgare. Dalen som på kartan verkligen ser ut som en hästsko, avgränsas på alla sidor av 30 - 50 m höga, lodräta klippor och bebos av en stor koloni stormfåglar, vilka dock inte tar den minsta notis om vårt intrång.

Vi får här också bevis för att vår "profilerade buss" väcker ett visst intresse i Island. Vid samtal med chauffören på en schweitzisk buss, undrar denne vad vi är för ena, då han ser oss överallt vart han åker på ön.

Notabelt är också, att på denna del av Island ser vi mest skog på hela resan. Ingen hög och reslig sådan utan fjällbjörk av den typ man kan se strax under trädgränsen hemma. Detta är också islandsfalkens land, men någon sådan får vi tyvärr aldrig se.

Efter denna utvikning från ämnet styrs bussen mot Dettifoss, det till vattenmängden största av Islands och därmed Europas alla vattenfall. När vi kommer fram till fallet har regnet upphört. Istället har det börjat att blåsa ordentligt. Dettifoss kan inte tävla med Gullfoss och Godafoss i skönhet. Men kraften i forsen är förkrossande. Våldiga smutsbruna vattenmassor vräks utför stupet i en aldrig sinande mängd. Jökulså á fjöllum, älven som förser Dettifoss med allt detta vatten har sina källor uppe i Vatnajökull och det slam som den för med sig, bildar ett stort delta där den rinner ut i havet vid Öxarfjörður. Vattenmängden i forsen beräknas till 200 m³ per sekund och vattnet skummar och ryker nere i den kanjon som bildats under fallet.

Från Dettifoss går färden vidare söderut. Blåsten har tilltagit och drar med sig sand. Luften blir snart så mättad av av sanden att vi inte ser Herdubreid klart utan bara kan skönja det vid horisonten.

Vi är nu i Thingeyjarsýsla och här är landskapet annolunda än tidigare. En stenöken så långt ögat kan se. Men här är det inte lava utan grus som malts ner under åtskilliga istider och jökälvar. Vi kommer så småningom till gården Mödrudalur, Islands mest isolerade gård. Bonden här är emellertid inte dummare än att han drar fördel av detta faktum. Han har öppnat ett café som säkert nu under turistsäsongen gör bra affärer. Naturligtvis länsas även här vykorts och frimärksförådet av våra fantomer.

Sista biten ner mot Eigilsstadur där vi skall övernatta, går efter en annan av Vatnajökulls älvar med samma smutsbruna vatten som i Jökulså. Vi är framme vid 10 - tiden och äter en sen middag på en bensinmack. Efter maten följer ett idogt sökande efter hotellet som tydligen inte ligger kvar på samma ställe som när bussen åkte den här vägen på väg till Reykjavik. När vi efter många felkörningar äntligen hittar rätt, visar det sig vara det bästa hotellet vi haft i Island.

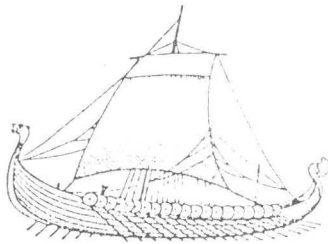

Torsdag 4 juli:

Solen skiner igen. Det här är resans hetaste dag, tillika vår sista dag i Island, och det är skönt att vi endast har en kort busstur framför oss ner till Seydisfjörður. Nu är sanningens ögonblick nära. Skall vi, som jag skrev i Rapport nr 82, vara tvugna att ta till Svarta Döden ?? Men så här mitt i sommaren är vägen bra och förbättringsarbeten har påbörjats för att bredda den. Uppe i passet ligger dock en hel del snö kvar och det finns till och med is kvar på sjöarna så man förstår att det vintertid måste vara svårframkomligt här.

Sista biten ner mot Seydisfjörður är asfalterad och landskapet byter helt karaktär. Från den tidigare helt dominerande stenöknen till en grön dal, typ ett norskt fjordlandskap. Under hela nedfärden har vi följe av en yster bäck, vars blå, klara vatten kastar sig neråt i vackra forsar. Seydisfjörður ligger fantastiskt vackert i lä av höga berg och man har här inne i fjorden svårt att ana de vågor som så småningom möter oss ute till sjöss.

Båten avgår kl 12 och de första timmarna är vi i behagfullt lä av Islands kust. Men sedan börjar det att friska i och en del av oss, bland andra författaren till dessa rader, anser att det blåser full storm medan andra, mera sjövana pratar om lätt bris. Båten gungar och stampar i den hårda sjön och en efter en av oss försvinner in i hyttens lugna hägn, frenetiskt tuggande på sjösjukepiller. De som tål sjön, har däremot en trevlig afton i restaurangen, med tournedå samt brända och destillerade drycker.

För
kalenderbitare:

Ur den vackra tidskriften Iceland Review, som den Isländska ambassaden i Stockholm är vänlig nog att sända till oss, har jag saxat följande uppgifter om isländsk turismen.

Under 1980 - talet har antalet besökare i Island ökat från 63 000 till 141 000. Alltså mer än en fördubbling på 10 år. Detta trots att amerikanerna tydligen "svikit" Island (minskning från 28% av det totala antalet besökare till 16% på de tre senaste åren). Ändå ökar hela tiden turistströmmen främst då från Europa. Tyskarna är "som vanligt" värst med 15%, följda av svenskar 13%, danskar engelsmän och norrmän.

Inkomsterna från turismen var förra året 192 mill. US \$, vilket motsvarar 1 200 mill. Sv kr, och som bör vara ett bra tillskott i bytesbalansen med utlandet.

Vad beträffar övrig isländsk export, kan man i samma tidning läsa, att den övervägande går till EG - länderna. Mer än två tredjedelar eller hela 67,7% av Islands export går till dessa länder. England som är den största handelspartnern köper för 400 Mill US \$, varav 300 är fiskprodukter. Tyskland köper för 200 varav 130 är fisk. Schweiz däremot, köper ingen fisk alls, men handlar ändå för 80, varav det mesta torde vara aluminium från det helschweitziskägda företaget Straumsvik. Även Färöarna köper annat än fisk (vad det nu kan vara) från Island. För hela 40 Mill. Us \$, vilket är för 10 mera än Sverige, vars import dock mest består av just fisk.

Sekr.